

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — — — 18 kor.
 Negyedévre — — — 4 „
 Helyben káskor kordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 keddnap utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéréseinek visszadásián
 vagy megválaszolására nem vállalunk.

Hirdetéseket és hirdetőszöveget
 kiadóhivatalunkban intézzék.

Árnyos székben árn 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 12.

Sipos Orbán könyve.

— Biharvármegye a népesedési, vallási,
 nemzetiségi és közoktatási statisztika szem-
 pontjából. —

Biharvármegyét nem lehet elképzelni ha-
 talmatlan, égbe emelkedő havasai nélkül. Ott
 állanak a határon, mintha örködnének e megye
 magyarsága, régi dicsősége felett.

Epp így nem lehet elképzelni Biharvár-
 megye közoktatásügyét Sipos Orbán nélkül.
 Mint azok a hatalmas határhavasok: az ő ér-
 dekes, ősz feje is a megye magyarságának,
 dicsőségének gondját viseli s nem szűnik meg
 szóval és tettel, példával és írással a magyaro-
 sodás szent ügyének zászlaját lobogtatni.

Es az ősz zászlótartónak vannak követői,
 vannak szép győzelmei, sikerei. A megye las-
 san, de biztosan magyarosodik. S a magyaro-
 sodás ott halad legjobban, a hol az ősz zászló-
 tartónak rendületlen katonái: a magyar taní-
 tók követik a tanfelügyelő lelkesítő példáját.

Biharvármegye népesedési statisztikáját írta
 meg Sipos Orbán; s hogy ez a száraz adatok-
 ból a lehető legszigorubb tárgyilagossággal
 összeállított munka a lehangosabban beszél a
 tanító és Sipos Orbán érdemeiről: ez az ő
 legnagyobb dicsőségük. A számok beszélnek
 mellettük — s a számokat megcáfolni nem
 lehet.

Kezdi Biharvármegye helyneveivel. Biz ez
 szomorú fejezet. Fel van sorolva benne régi
 időkbeli egész légiója a népes, virágzó közsé-
 geknek, melyek nagy részének emlékét ma
 csak egy-egy magános pusztá őrzi, de soknak
 nevére már egy kutágas sem emlékeztet. Szor-
 morú képet nyújt egyes községek eloláhosó-
 dása is, a mi századok folyama alatt a köz-
 ségnek lassu átalakulásában mutatkozik. Eb-
 ből a rendkívül érdekes fejezetből hosszabb
 szemelvényt is fogunk közölni lapunkban; a
 fejezet végén ott a zászlótartónak lelkesítő fel-
 hívása: foglaljuk vissza, a mi a miénk, hajtsuk
 végre a községi helynevekről szóló törvényt,
 legyenek a régi magyar megye községeinek
 nevei is magyarok! Szerző ez irányu eddigi
 agitációjának meg is van már az eredménye:
 több éktelenül elidegenített községnév utóbbi
 időben hivatalosan vissza magyarosított.

Hasonló fontossággal bír a következő fe-
 jezet, mely a fajok és felekezetek elterjedését
 tárgyalja kimerítő részletességgel. Végigmegy
 az Er, a Berettyó, Sebes-Körös, Fekete-Körös
 mentén, a sík vidéken, majd összesíti az ered-
 ményt jársonkint s végül eredeti, de igen
 talpraesett ötlettel rámutat a vasutak jövődjé-
 nagy szerepére a népesedés és magyarosodás
 szempontjából.

Páratlan szorgalom és gondosság ered-
 ménye a III. és IV. fejezet, melyek a megye
 lakosságát egy félszázadra visszamenőleg nem-
 zetiségi és vallási szempontból fejlődve mutat-
 ják be. Községeinkint vannak kimutatva a val-
 lás és nyelv hullámszámai, pontos statisztikai
 táblázatokkal, áttekinthető csoportosításokkal,
 igen találó egybevetésekkel ellátva. A ki e
 két fejezetet áttanulmányozza, a modern Ma-
 gyarország fejlődését ismerheti meg belőle; azt
 a fejlődést, mely nem a kérészetű grümdolá-
 sokban, hanem az idegen népfajok lassu, de
 következetes és biztos meghódításában mutatja
 a nemzeti dicsőség jövőjét.

E szép jövő azonban nem kápráztatja el a
 szerzőt. Hazafias fájdalommal, de azért az or-
 vos kérlelhetlen szigorával mutat rá a magyar-
 ság hibáira, melyek miatt nagyobb hódítást
 tenni nem tudott, sőt itt-ott különösen a 80-as
 évek előtt az idegen elemekkel szemben tért
 is vesztett. Sajnálatos és mélyen elsomorító
 adat főleg az, hogy a tiszta magyar, kálvinista
 többségű községekben a természetes szaporodás
 aránylag alacsony számarányt mutat. Szor-
 morú tény, de jól tette Sipos Orbán, hogy fel-
 tárta a bajt leplezetlenül; lássák, a kiknek kö-
 telessége az orvoslás és ne késsenek a gyógy-
 szerrel. Ez azonban csak szörványos baj; álta-
 lánosságban a magyarság és természetesen a
 katolicizmus, úgy mint országszerte, Bihar-
 megyében is a többiek rovására erősen emel-
 kedőben van. S ez már záloga a jobb jö-
 vőnek.

A jobb jövő katonáiról, a tanítókról s
 óvónőkről szól az utolsó két fejezet.

E fejezet élén arany szavakkal szól Sipos
 Orbán a tanítók nemes feladatáról a nemzeti
 nevelés körül. Vajha elolvassák mindenik s meg-
 szivelnék e sorokat! Mert nehéz a tanító fel-
 adata a mai viszonyok között. Fájdalom, csupa
 mély igazságot ír szerző e témáról a következő
 sorokban:

A tanító dicsőíti a magyar szót, a ma-
 gyar beszédet. A gyermeknek vagy pajtásának
 otthon német társalgója van; szülői mindig azt
 hangoztatják: ki hány nyelvet tud, annyi em-
 ber. S midőn bácsija megszabadul a katonasá-
 gtól, attól azt hallja, hogy azért nem lehetett
 őrmester, mert nem tudott — németül!

A tanító imádságába foglalja a magyar
 szent hazát. A gyermek otthon azt hallja, hogy
 ebből a hazából most is annyi meg annyi nép
 vándorolt ki Amerikába és Romániába; mert
 magyar hazánkban nem tudott megélni!

A tanító meggyőződéssel hirdeti, hogy a
 szülőnek a hány gyermeke van, annyi áldás
 száll fejére. Otthon a szülők egyebet susognak
 s a gyermeknek jó füle van, a susogást is
 meghallja!

A tanító — ha az alkotmány tanításához
 ér, hogy egyebet ne emlitsünk — leglelkesebb-
 nek a magyar nemzeti jelvényeket: zászlót,
 czimert ismerteti s a gyermek, midőn szülői a
 városba viszik, a világ legelső, legszebb kato-
 nájának a ruháján sárga-fekete zsinórt, csá-

kóján és szíjjazásán meg kétféjű sást lát csil-
 logni s azt tapasztalja, hogy a sárga-fekete
 zászlót mindig előbb viszik s a katonaviselt
 polgáremberek is megsüvegezik.

A tanító a szöveget, a himnusz hangjaival
 és szövegével buzdítja a gyermekeket magyar
 nemzeti érzelmekre és tettek; kívül épp
 azalatt éneklék vörös zászló után a sztrájkoló
 mesterlegények a Marsallézt vagy a katonas-
 banda fujja a »Gottterhaltét«. Es így tovább-
 tovább . . . Örökösön tojások között mozog a
 mi magyar nemzeti nevelésünk s ha egy kis-
 csit előre megy és fel nem bukik, egy látha-
 tatlan hatalom, egy láthatatlan kéz olyat ta-
 szít rajta, hogy a lökéstől az épkéz-láb is
 megtántorodnék. De minél nehezebb a feladat,
 minél több akadályllyal kell megküzdenünk, an-
 nál erélyesebben, buzgóbban s tömegesebben
 kell látnunk a munkához.

A magyar nemzeti nevelésnek minden fel-
 adatát az iskola egymagában nem végezheti; az
 iskolai nevelésre is áll, a mit a magyar nyelv
 tudásának terjedésére megjegyeztünk, hogy t. i.
 az iskolában szerzett ismeretek, érzelmek és
 benyomások bizonyos részét, bizonyos száza-
 lékát az élet ismét leköszöröli. De a mi meg-
 marad, az a további munkákban serény szö-
 vetségesünké válik.

Ezzel szemben kell a tanítónak a magyar
 nemzeti nevelést diadalra juttatni, a melynek
 végcélja minden ajku növendék lelkében azt a
 meggyőződést kelteni, hogy ez a föld neki
 nemcsak hazája, hanem magyar hazája.
 Hogyan éri el ezt a nevelés által a tanító?
 erre ad tovább Sipos hazafias bölcs taná-
 csokat.

Majd ismét a számok, az adatok beszél-
 nek arról a munkáról, a melyet az iskolák
 Biharvármegyében teljesítenek. Sipos Orbán éles
 szemé meglát minden fogyatékat, de meg is
 dicsér minden érdemet. Általában legjobbak az
 állami, a kath. iskolák; s érdekes, hogy e tul-
 nyomóan görög keleti és református megyében
 a tanítóképzés és a polgári iskolák vezetése
 legnagyobbbrészt a római katolikusok áldozat-
 készségét dicséri.

Befejezi a könyvet az összes iskolák fel-
 sorolása, a megyei tanító személyzet össznév-
 sora, a megyei helység névtára és Biharvármegye
 községeinek igen érdekes, színezett térképe,
 melyen az állami iskolák tervszerű elhelyezése
 és a még mutatózó hiányok is fel vannak
 tüntetve.

Igaz élvezettel tanulmányoztuk át a köny-
 vet s végére érve, csak erőt és kitartást kívá-
 nunk Sipos Orbánnak, hogy a magyarság szent
 ügyében zászlaját továbbra is az eddigi lelkesé-
 déssel és sikerrel lobogtathassa Biharvármegye
 magyar vértől termékenyített hegyein, rónáin,
 hogy e megye ne csak szívében, hanem nyelv-
 ben is mielőbb magyarrá legyen teljesen.

Dr. K. A.

FESTÉK, LACK ÉS KENCZEKERESKEDÉS.

CSILLAG IGNÁCZ

NAGYVÁRAD, Kossuth-utca (Mezey-ház)

A tavaszi idény beálltával van szerencsém a t. közönség be-
 ceses figyelmét felhívni kizárólagos festékkereskedésemre, hol is minden e
 szakmába vágó cikkek a legjutányosabban szerezhethők be. Különösen
 ajánlom saját készítményü borostyán, sprit PADLÓFÉNYMAZAMAT.

E C S E T E K nagy raktára!

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, május 12.

Elnök: *Csáky* Albin gróf.

Elnök a hosszú szünet alatt, mióta a főrendiháznak nem volt ülése — elhalt főrendekről: *Nikolics* Fedor, *Bittó* István, *Tóth* Lőrincz, gróf *Andrássy* Aladár, *Madarassy* Pál, *Bánffy* József báróról emlékezik meg őszinte részvétellel s indítványozza, hogy elhunytuk felett jegyzőkönyvileg adjanak részvétüknek kifejezést. (Helyeslés).

Felolvasták a miniszterelnök három rendbeli átiratát az időközben szentesített törvényekről.

Jókai Mór egészségének helyreállítására 8 heti szabadságot kért, amit a főrendiház megad neki.

Esterházy Mihály gróf főrend képviselővé választott. Képviselősege alatt főrendi joga szünetel.

Felolvasták ezután a belügyminiszter átiratát királyi meghívó levelek kieszközölése tárgyában.

E szerint *Chorin* Ferencz és *Rákosi* Jenő kinevezett főrendek és gróf *Hunyady* Károly meghívó levelét kihirdetik.

Gróf *Andrássy* Aladár és *Tóth* Lőrincz elhunyt főrendek helyébe megválasztották a legfőbb fegyelmi bíróság tagjaivá báró *Révay* Simont és *Chorin* Ferenczet, póttaggá gróf *Vigyázó* Ferenczet.

A megválasztottak rögtön letették az esküt. Tudomásul vették a mentelmi bizottság jelentését, mely szerint *Szalavszky* Gyula mentelmi jogát felfüggesztették, gróf *Esterházy* József mentelmi ügyében az ügyet befejezettnek jelentették ki s az iratokat visszaküldik a bíróságnak.

Tudomásul vették az igazoló bizottság jelentését az elhunyt főrendeknek a tagok sorából való törlése tárgyában, valamint a gazdasági bizottság jelentését az utóbbi évnegyedben történt kiadásokról és bevételekről.

A jegyzőkönyv hitelesítésével az ülés véget ért.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 12.

Elnök: *Apponyi* Albert gróf.

Nósz Gyula: A ma reggeli lapokban személyére vonatkozó hírekre kijelenti: Az, hogy miért lépett ki a szabadelvű pártból, nem képez napirend előtt felszólalást, erre majd később fog felelni, téves az, mintha az összes szabadelvű választói tartottak volna gyűlést, mert nem lehetett több választó a gyűlésen 150-nél és maga a szabadelvű párt elnöke sem volt ott. De ezek mind mellékes kérdések. Az ok a miért felszólal az, hogy az újságcikkek úgy tüntetik fel a szabadelvű pártból való kilépését, mintha ő kényszerítve lett volna rá. Ilyen színben tüntetik fel a dolgot választói előtt és valóságos hajszát indítanak most ellene a Szepességen.

Münnich Aurél: Nem igaz!

Nósz Gyula: Ez ellen itt az ország színe előtt tiltakozik. Kijelenti, hogy a pártból szabad akaratóból, elhatározásából lépett ki, sőt a pártnak igen sok tagja kérte és kapacitálta, hogy ne tegye azt.

A horvát lázadás.

Barabás Béla: A Horvátországban mind nagyobb mérvet öltő zavargások miatt szólal fel. A miniszterelnököt tévesen, a valóságnak meg nem felelően informálják az eseményekről. Tegnap Bródból több vasuti tisztviselő aláírásával táviratot kapott, amelyben elmondják az ősmert eseményeket, panaszkodnak, hogy nem védik meg őket eléggé s a csöcselék éppen hallt kiált a magyarra.

Kubik Béla: Bécsből szitják.

Rátkay László: Második negyvennyolc.

Barabás Béla: Es ezekkel szemben a hivatalos Távirati Iroda ilyen kommunikét ad ki: A tegnapi nap minden különös incidens nélkül

telt el. Több levelet olvas fel, melyek arról tanuskodnak, hogy ott valóságos forradalmi állapotok vannak. A magyar kormánynak még Kinában is meg kellene védeni a magyar állampolgárokat és ezzel szemben mit látunk? Hogy a kormány még az ország területén belül sem képes megvédeni a magyar állam polgárait.

Rátkay László: Szégyen! Gyalázat!

Barabás Béla: Azok, akik ez eseményeket csinálják azt nézik, hogy miként járhatnak kedvében a császárnak. Ő felségét vagy nem informálják az eseményekről, elhallgatják előtte az állapotokat, vagy ha tud róla és még sem tesz ellene, akkor nem mondhatunk egyebet, mint: nincs nekünk magyar királyunk. (Nagy tetszés, taps a szélsőbalon. Elnök csenget.)

Rigó Ferencz: Nincs magyar király!

Elnök: A képviselő urat ezért a kifejezésért rendutasítom.

Kiáltások a szélsőbalról: Igaza van Rigónak!

Barabás Béla: Vagy nem merik informálni a magyar királyt? Meg van győződve, hogy ő felségének csak egy szempillantásába, egy szavába kerülne és rendbe jönne ott a viszonyok. De hát a királyt nem informálják. Bizonyára kötve van a kormány keze.

Szell Kálmán: Nem áll!

Olay Lajos: De ugy van! Bécsből szitják.

Nessi Pál: Második 48-at akarnak csinálni.

Barabás Béla: Azokat az eseményeket most már nem lehet tovább tétlenül nézni. Közükből kell tüni a zavargóknak. Kéri a miniszterelnököt, ébredjen fel már a Horvátországgal szemben tanusított álmából s szerezzen érvényt ott a magyar állam méltóságának. (Hosszantartó helyeslés, taps.)

Szell Kálmán: Kéri az ellenzékot, hogy ilyen kényes kérdések...

Felkiáltások balról: Miért kényes kérdések?

Szell Kálmán: Ha megszakítanak mindig, soha sem kaphatnak választ. (Zaj.) Önök kérdést intéztek hozzám, kötelességem válaszolni és önöknek kötelességük engem meghallgatni. A horvát bán a lehető legnagyobb eréllyel intézkedik és a bűnösök a lehető legszigorubbán fognak bűnhődni. A zavargásokról szóló híresztelések nagy mértékben túlzottak. *Barabás* Béla ur megjegyzése, hogy a kormány közegeinek kezét Bécs megkötötte volna, — mese. En tegnapelőtt itt Budapestben a horvát bánal értekeztem és elhatároztuk, hogy a zavargókkal szemben, ha szükségeltetne katonai karhatalmat fogunk igénybe venni. A magyar kormányban van és lesz annyi hatalma, hogy magyar alattvalóinknak személy- és vagyonbiztonságát megvédelmezzük. En a királyt minden eseményről híven és lelkiismeretesen informálom, még az önök beszédéről is. A horvát népnek nagy többsége a magyar állameszme híve és a kisebbség törvénszegését terrorizmusát a lehető legerélyesebben elítéli. Ez a válaszom és újból kijelentem, hogy a törvénytörő zavargókkal szemben a lehető legnagyobb eréllyel fogunk eljárni. (Zajos helyeslés, taps jobbról.)

Josipovich Imre: Valótlannak jelenti ki a túlzott híreket. Magyargyűlöletről szó sincs, kérem a képviselő urakat lejön és meggyőződni, hogy a legszivesebb vendéglátásban fognak résztülni. (Helyeslés.)

Barabás Béla személyes kérdésben kijelenti, hogy a beérkezett panaszok hiteles magyar forrásból érkeztek és azokat kívánatra a vizsgálat adataiul rendelkezésre bocsátja.

Következik a napirend tárgya,

a kvótabizottság

megválasztása.

Lengyel Zoltán áll fel szólásra. (Az egész jobboldal tüntetőleg kivonul. Zaj, felkiáltások: botrány, komédia!)

Lengyel Zoltán tovább folytatja és kibeszéli az ülést.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

A tisztviselők a miniszterelnöknél.

Budapest, május 12.

Az országos tisztviselők egyesületének küldöttségét ma fogadta *Szell* Kálmán miniszterelnök. A tisztviselők a fizetésjavítás dolgában tisztelgettek a miniszterelnöknél.

Szónokuk *Vörös* László volt, aki ezeket intézte a miniszterelnökhöz:

Nagyméltóságú miniszterelnök ur!

Kegyelmes Urunk!

Az állami tisztviselők országos egyesületének igazgató-választmánya, mint az állami tisztviselők egyetemének, jogainak is hivatott hirdetője, megjelentünk Nagyméltóságod előtt, hogy mindenekelőtt hálás köszönetünknek adjunk kifejezést azon jóakaratót, melyet a Nagyméltóságod bölcs vezetése alatt álló kormány az állami tisztviselők fizetéseinek rendezéséről szóló tvjvaslat benyújtása és a javaslatnak a pénzügyi bizottságban történt gyors tárgyalása által a tisztviselők rég nélkülözött jogos érdekeivel szemben tanusított. Az állami tisztviselők figyelmét nem kerülte el, hogy a törvényjavaslat a bizottságban pártkülönbség nélkül, egyhangú nagy rokonszenvvel fogadtatott, s hogy e javaslat a nagyméltóságú kormány előzékeny hozzájárulásával, és igen sokszor a kormány kezdeményezésére, a tisztviselők előnyére lényegesen megjavítva terjesztett be. A legutóbbi politikai események szép reményeinket mostanában legalább is alászállították és a tisztviselők körében általános a jövő iránti lehangoltság és aggály és ez szolgáljon mentségül, hogy habár föltétlenül bizunk is Nagyméltóságod bölcs vezetése alatt álló minisztérium adott ígéreteiben, jóakarátában, mégis kérjük, méltóztassék bölcsességével odahatni, hogy a sürgős tvjvaslat soron kívül vétessék tárgyalás alá, (Zajos helyeslés.) hogy annak visszaható ereje érvényesíthető legyen. (Zajos helyeslés.)

Szell Kálmán: Örömmel látom magam előtt a tisztviselők küldöttségét és magamévá teszem azon érveket, melyekkel szónokunk a tisztviselők fizetésrendezési javaslatának halogatását megokolta. Az önök mostani érdeklődése visszhangja annak az érdeklődésnek, a melylyel én Magyarország tisztviselői iránt viseltetem. Nemcsak mint az első tisztviselője az országnak, hanem már kora ifjúságomtól kezdve is meleg szeretettel vonzódtam a magyar tisztviselői karhoz, midőn önök először jelentek meg nálam, azt mondtam, hogy az önök kérése jogos, méltányos és a fokozatos megvalósításra alkalmas. Most többet mondom. A javaslatot beterjesztettük olyképen, hogy aszerint összes kívánalmaik egyszerre valósulnak meg. Nyugodjanak meg abban, hogy egy cselekszünk, ahogy a nagy elvi szempontok megengedik. Legyenek türelemmel, szeretetem egész melegével kérem erre. Ezt a javaslatot többé a napirendről levenni nem fogjuk, de nem is lehet. A pénzügyi bizottságban már arra az álláspontra helyezkedtem, hogy vizsgáljuk meg a tisztviselők jogos követeléseit és visszamenőleg 3 millió koronát állapítottunk meg, amennyiben belátom, hogy e kérdést az összes állami érdekek tekintetbe vételével kell elintéznünk. Nyugodjanak meg és bizzanak meg ebben. A lehangoltság okát nem látom. E kérdés meg fog oldatni előbb-utóbb.

A mai helyzet az ellenzék állásfoglalása következtében mindnyájunktól, ugy a kormánytól, mint az állami tisztviselőktől önfeláldozást követel. Most is e perczen izzadlan jövőnk a csatából, nap nap után meg kell küzdenem, sőt némelykor óráig kell kieroszakolnom a figyelmet. Hát nem vesz-e el az én testemből és véreimből e küzdelem napról-napra egy atomot. Még most izzad a homlokom a sivár küzdelemben. És ennek csak ugy lehet végét szakítani, ha a *passiv resistencia mellett kitartunk*. Higyjék meg, hogy nem fogom engedni, hogy az alkotmány és a szabadság a harcban tönkre menjen. A miről most folyik

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, május 12.

Elnök: Csáky Albin gróf.

Elnök a hosszú szünet alatt, mióta a főrendiháznak nem volt ülése — elhalt főrendekről: Nikolics Fedor, Bittó István, Tóth Lőrincz, gróf Andrassy Aladár, Madarassy Pál, Bánffy József báróról emlékezik meg őszinte részvétellel s indítványozza, hogy elhunytuk felett jegyzőkönyvileg adjanak részvétüknek kifejezést. (Helyeslés).

Felolvasták a miniszterelnök három rendbeli átiratát az időközben szentesített törvényekről.

Jókai Mór egészségének helyreállítására 8 heti szabadságot kért, amit a főrendiház megad neki.

Esterházy Mihály gróf főrend képviselővé választott. Képviselősege alatt főrendi joga szünetel.

Felolvasták ezután a belügyminiszter átiratát királyi meghívó levelek kieszközölése tárgyában.

E szerint Chorin Ferencz és Rákosi Jenő kinevezett főrendek és gróf Hunyady Károly meghívó levelét kihirdetik.

Gróf Andrassy Aladár és Tóth Lőrincz elhunyt főrendek helyébe megválasztották a legfőbb fegyelmi bíróság tagjaivá báró Révay Simont és Chorin Ferenczet, póttaggá gróf Vigyázó Ferenczet.

A megválasztottak rögtön letették az esküt. Tudomásul vették a mentelmi bizottság jelentését, mely szerint Szalavszky Gyula mentelmi jogát felfüggesztették, gróf Esterházy József mentelmi ügyében az ügyet befejezettnek jelentették ki s az iratokat visszaküldik a bíróságnak.

Tudomásul vették az igazoló bizottság jelentését az elhunyt főrendeknek a tagok sorából való törlése tárgyában, valamint a gazdasági bizottság jelentését az utóbbi évnegyedben történt kiadásokról és bevételekről.

A jegyzőkönyv hitelesítésével az ülés véget ért.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 12.

Elnök: Apponyi Albert gróf.

Nósz Gyula: A ma reggeli lapokban személyére vonatkozó hírekre kijelenti: Az, hogy miért lépett ki a szabadelvű pártból, nem képez napirend előtt felszólalást, erre majd később fog felelni, téves az, mintha az összes szabadelvű választói tartottak volna gyűlést, mert nem lehetett több választó a gyűlésen 150-nél és maga a szabadelvű párt elnöke sem volt ott. De ezek mind mellékes kérdések. Az ok a miért felszólal az, hogy az újságcikkek úgy tüntetik fel a szabadelvű pártból való kilépését, mintha ő kényszerítve lett volna rá. Ilyen színben tüntetik fel a dolgot választói előtt és valóságos hajsztát indítanak most ellene a Szepességen.

Münnich Aurél: Nem igaz!

Nósz Gyula: Ez ellen itt az ország színe előtt tiltakozik. Kijelenti, hogy a pártból szabad akaratóból, elhatározásából lépett ki, sőt a pártnak igen sok tagja kérte és kapacitálta, hogy ne tegye azt.

A horvát lázadás.

Barabás Béla: A Horvátországban mind nagyobb mérvű zavargások miatt szólal fel. A miniszterelnököt tévesen, a valóságnak meg nem felelően informálják az eseményekről. Tegnap Bródból több vasuti tisztviselő aláírásával táviratot kapott, amelyben elmondják az ösmert eseményeket, panaszkodnak, hogy nem védik meg őket eléggé s a csöcselék éppen hállt kiált a magyarra.

Kubik Béla: Bécsből szitják.

Rátkey László: Második gyevennyolc.

Barabás Béla: Es ezekkel szemben a hivatalos Távirati Iroda ilyen kommunikét ad ki: A tegnapi nap minden különös incidens nélkül

telt el. Több levelet olvas fel, melyek arról tanuskodnak, hogy ott valóságos forradalmi állapotok vannak. A magyar kormánynak még Kinában is meg kellene védeni a magyar állampolgárokat és ezzel szemben mit látunk? Hogy a kormány még az ország területén belül sem képes megvédeni a magyar állam polgárait.

Rátkey László: Szégyen! Gyalázat!

Barabás Béla: Azok, akik ez eseményeket csinálják azt nézik, hogy miként járhatnak kedvében a császárnak. Ő felségét vagy nem informálják az eseményekről, elhallgatják előtte az állapotokat, vagy ha tud róla és még sem tesz ellene, akkor nem mondhatunk egyebet, mint: nincs nekünk magyar királyunk. (Nagy tetszés, taps a szélsőbalon. Elnök csenget.)

Rigó Ferencz: Nincs magyar király!

Elnök: A képviselő urat ezért a kifejezésért rendretasitom.

Kiáltások a szélsőbalról: Igaza van Rigónak!

Barabás Béla: Vagy nem merik informálni a magyar királyt? Meg van győződve, hogy ő felségének csak egy szempillantásába, egy szavába kerülne és rendbe jönne ott a viszonyok. De hát a királyt nem informálják. Bizonyára kötve van a kormány keze.

Széll Kálmán: Nem áll!

Olay Lajos: De ugy van! Bécsből szitják.

Nessi Pál: Második 48-at akarnak csinálni.

Barabás Béla: Azokat az eseményeket most már nem lehet tovább tétlenül nézni. Közibük kell tüni a zavargóknak. Kéri a miniszterelnököt, ébredjen fel már a Horvátországgal szemben tanusított álmából s szerezzen érvényt ott a magyar állam méltóságának. (Hosszantartó helyeslés, taps.)

Széll Kálmán: Kéri az ellenzékét, hogy ilyen kényes kérdések...

Felkiáltások balról: Miért kényes kérdések?

Széll Kálmán: Ha megszakítanak mindig, soha sem kaphatnak választ. (Zaj.) Önök kérdést intéztek hozzám, kötelességem válaszolni és önöknek kötelességük engem meghallgatni. A horvát bán a lehető legnagyobb eréllyel intézkedik és a bűnösök a lehető legszigorubbán fognak bűnhődni. A zavargásokról szóló híresztelések nagy mértékben túlzottak. Barabás Béla ur megjegyzése, hogy a kormány közgeinek kezét Bécs megkötötte volna, — mese. En tegnapelőtt itt Budapesten a horvát bánnal értekeztem és elhatároztuk, hogy a zavargókkal szemben, ha szükségeltetne katonai karhatalmat fogunk igénybe venni. A magyar kormánynak van és lesz annyi hatalma, hogy magyar alattvalóknak személy- és vagyonbiztonságát megvédelmezzük. En a királyt minden eseményről hiven és lelkiismeretesen informálok, még az önök beszédeiről is. A horvát népnek nagy többsége a magyar állameszme hive és a kisebbség törvénszegését terrorizmusát a lehető legerélyesebben elítélik. Ez a válaszom és újból kijelentem, hogy a törvénytíró zavargókkal szemben a lehető legnagyobb eréllyel fogunk eljárni. (Zajos helyeslés, taps jobbról.)

Josipovich Imre: Valótlannak jelenti ki a túlzott híreket. Magyargyűlöletről szó sincs, kérem a képviselő urakat lejön és meggyőződni, hogy a legszivesebb vendéglátásban fognak részesülni. (Helyeslés.)

Barabás Béla személyes kérdésben kijelenti, hogy a beérkezett panaszok hiteles magyar forrásból érkeztek és azokat kívánatra a vizsgálat adataiul rendelkezésre bocsájta.

Következik a napirend tárgya,

a kvótabizottság

megválasztása.

Lengyel Zoltán áll fel szólásra. (Az egész jobboldal tüntetőleg kivonul. Zaj, felkiáltások: botrány, komédia!)

Lengyel Zoltán tovább folytatja és kibeszéli az ülést.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

A tisztviselők a miniszterelnöknél.

Budapest, május 12.

Az országos tisztviselők egyesületének küldöttségét ma fogadta Széll Kálmán miniszterelnök. A tisztviselők a fizetésjavítás dolgában tisztelegtek a miniszterelnöknél.

Szónokuk Vörös László volt, aki ezeket intézte a miniszterelnökhöz:

Nagyméltóságú miniszterelnök ur!

Kegyelmes Urunk!

Az állami tisztviselők országos egyesületének igazgató-választmánya, mint az állami tisztviselők egyetemének, jogainak is hivatott hirdetője, megjelentünk Nagyméltóságod előtt, hogy mindenekelőtt hálás köszönetünknek adjunk kifejezést azon jóakaraterért, melyet a Nagyméltóságod bölcs vezetése alatt álló kormány az állami tisztviselők fizetései rendezéséről szóló tvjavaslat benyújtása és a javaslatnak a pénzügyi bizottságban történt gyors tárgyalása által a tisztviselők rég nélkülözött jogos érdekeivel szemben tanusított. Az állami tisztviselők figyelmét nem került el, hogy a törvényjavaslat a bizottságban pártkülönbőség nélkül, egyhangu nagy rokonszenvvel fogadtatott, s hogy e javaslat a nagyméltóságú kormány előzékeny hozzájárulásával, és igen sokszor a kormány kezdeményezésére, a tisztviselők előnyére lényegesen megjavítva terjesztett be. A legutóbbi politikai események szép reményeinket mostanában legalább is alászállították és a tisztviselők körében általános a jövő iránti lehangoltság és aggály és ez szolgáljon ménteségül, hogy habár föltétlenül bizunk is Nagyméltóságod bölcs vezetése alatt álló minisztérium adott ígéreteiben, jóakarátában, mégis kérjük, méltóztassék bölcsességével odahatni, hogy a sürgős tvjavaslat soron kívül vétessék tárgyalás alá, (Zajos helyeslés.) hogy annak visszaható ereje érvényesíthető legyen. (Zajos helyeslés.)

Széll Kálmán: Örömmel látom magam előtt a tisztviselők küldöttségét és magamévá teszem azon érveket, melyekkel szónokunk a tisztviselők fizetésrendezési javaslatának halogatását megokolta. Az önök mostani érdeklődése visszhangja annak az érdeklődésnek, a melylyel én Magyarország tisztviselői iránt viseltetem. Nemcsak mint az első tisztviselője az országnak, hanem már kora ifjuságotól kezdve is meleg szeretettel vonzódtam a magyar tisztviselői karhoz, midőn önök először jelentek meg nálam, azt mondtam, hogy az önök kérése jogos, méltányos és a fokozatos megvalósításra alkalmas. Most többet mondom. A javaslatot beterjesztettük olyképen, hogy aszerint összes kívánalmaik egyszerre valósulnak meg. Nyugodjanak meg abban, hogy ugy cselekszünk, ahogy a nagy elvi szempontok megengedik. Legyenek türelemmel, szeretetem egész melegevel kérem erre. Ezt a javaslatot többé a napirendről levenni nem fogjuk, de nem is lehet. A pénzügyi bizottságban már arra az álláspontra helyezkedtem, hogy vizsgáljuk meg a tisztviselők jogos követeléseit és visszamenőleg 3 millió koronát állapítottunk meg, amennyiben belátom, hogy e kérdést az összes állami érdekek tekintetbe vételével kell elintéznünk. Nyugodjanak meg és bizzanak meg ebben. A lehangoltság okát nem látom. E kérdés meg fog oldatni előbb-utóbb.

A mai helyzet az ellenzék állásfoglalása következtében mindnyájunktól, ugy a kormánytól, mint az állami tisztviselőktől önfeláldozást követel. Most is e perczen izzadnan jövök a csatából, nap nap után meg kell küzdenem, sőt némelykor óráig kell kieroszakolnom a figyelmet. Hát nem vesz-e el az én testemből és véreimből e küzdelem napról-napra egy atomot. Még most izzad a homlokom a sivár küzdelemben. És ennek csak ugy lehet végét szakítani, ha a passiv resistencia mellett tartunk. Higyjék meg, hogy nem fogom engedni, hogy az alkotmány és a szabadság a harcban tönkre menjen. A miről most folyik

a harcz, ez sivár képet nyújt. A korona és a nemzet érdekében nem engedhetem, hogy az általános elismert fontos létérdektől tjavaslatok a kisebbség akarata következtében napirendről levéssenek. A magyar szabadság, parlamentarizmus és a magyar államiség érdekében a küzdelem folytatása és a *passiv resistencia* az egyedül helyes.

Sem engedni, sem kapitulálni nem lehet. Különbben meg vagyok győződve, hogy a törvényhatóságok 1/4-ed része velünk érez és nemsokára itt lesz. Nem tudom, hogy ez a küzdelem meddig fog tartani, de bizonyos, hogy a néhány hónapi halasztás miatt nem volna helyes, hogy a tisztviselők javaslatai az összes fontos javaslatokat megelőzve, már most tárgyalassanak.

Ezt a haladékat ne nekem, hanem az ellenzők állásfoglalásának tulajdonítsák. Legyenek meggyőződve, hogy jogos követeléseik elébb-utóbb érvényesülni fognak. Tehát látják, nem a szokásos deputációs beszédet mondotam, hanem feltártam tisztán, nyíltan a helyzetet. (Zajos éljenzés.)

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Evek óta nem volt olyan hatalmas tárgysorozat a közgyűlésnek, mint amilyent a holnapi városi közgyűlésre összeállított *Bordé* Ferencz főjegyző.

Hatvanégy ügy van kitzve elbírálás és határozathozatalra s ezek között több fontos szabályrendelet, amelyek közül egy is egész dűlütant vehet igénybe.

Altalános a nézet a városházán, hogy legalább három napig eltart a május havi közgyűlés.

Mindjárt a polgármesteri jelentés után egész sereg átirat kerül szőnyegre, amelyeknek az előterjesztése is időt vesz igénybe.

A szikviz és ásványviz adójáról szóló szabályrendelet-tervezet bizonyára vitát fog kelteni, ha más oldalról nem, az orvosok részéről. — Terjedelmes a vámkezelésről alkotott szabályrendelet is, amely szintén nem fog szó nélkül átmenni.

A tárgysorozat különben a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1903. évi május hó 14-ik esetleg következő napján, mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésen, a következő ügyek fognak tárgyalatni.

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról.

2. A közigazgatási bizottság jelentése 1902. évről.

3. A m. kir. belügyminiszter a katonai beszállásolásra szóló szabályrendelet jóváhagyására vonatkozó leirata.

4. A m. kir. belügyminiszter leirata a városháza bebutorozása tárgyában hozott közgyűlési határozatra.

5. Csanád vármegye közönsége a közigazgatási előadói szervezet megváltoztatása iránt a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez intézett feliratát megküldi.

6. Pozsony vármegye közönségének a magyar országgyűlés képviselőházához intézett felirata a nem magyar nyelvű cégtáblák és feliratok megadóztatása iránt.

7. Pozsony vármegye közönségének a magyar országgyűlés képviselőházához intézett felirata a vasárnapi munkaszüneti törvény revíziója iránt.

8. Fejér vármegye közönségének a magyar országgyűlés képviselőházához intézett felirata az elmebeteg elhelyezéséhez szükséges állami gyógyintézet felállítására iránt.

9. Arad város közönségének a magyar

országgyűlés képviselőházához intézett felirata a házadóra vonatkozó 1868. évi XXII. t.-cz., 1876. évi XXIII. és az 1896. évi XXIII. t.-cz. módosítása iránt.

10. Kassa sz. kir. város közönségének a m. kir. pénzügyminiszterhez intézett felirata a nyilvános zálogtűzletekben 30 koronát meg nem haladó zálogkölcsonők bélyegmentessége iránt.

11. Budapest székes főváros közönségének a magyar országgyűlés képviselőházához intézett felirata az állami tanitók fizetésének rendezése iránt.

12. A tanács javaslata Nagy Józsefné nagyvárad lakos telkéből a közterhez csatolandó terület megvétele iránt.

13. A tanács javaslata Repkő István telkéhez csatolandó közterület átengedése iránt.

14. A tanács javaslata Somlyai Jenőné telkéhez csatolandó közterület átengedése iránt.

15. A tanács javaslata a nagyvárad orth. izr. hitközség által iskolai czélokra vásárolt telek vételár elengedése iránt.

16. A tanács javaslata Mucsi István telkéhez csatolandó közterület átengedése iránt.

17. Ugyanannak javaslata Sas Ede köztervételi ügyében.

18. U. a. javaslata Ländler Ferencz által kért utcanyitási ügyben.

19. A tanács az ásványforrás, gyógy-, szikés pezsgőviz megadóztatására vonatkozó szabályrendeletet beterjeszti.

20. A tanács a vámkezelésre vonatkozó szabályrendeletet beterjeszti.

21. A tanács előterjesztése a f. évben teljesítendő gyalogjárda munkálatokra.

22. A tanács előterjesztése a városháza közgyűlési terme és lépcsőháza festésére s a városház toronykiviteli tervére.

23. A tanács javaslata a központi villamos telepen építendő igazgatói lakásra.

24. U. a. előterjesztése a sertésvásártéren felállítandó italmérési helyiség építésére.

25. U. a. előterjesztése az altábornagyi lak istálló épületénél szükséges levágás és átépítésre.

26. A tanács előterjesztése a Sonnenfeld-féle alapítványnak magyar állampapirokba leendő elhelyezése iránt.

27. A tanács javaslata Somogyi Károly által a színház fűtési és világítási költsége elengedése iránt benyújtott kérvényére.

28. A tanács javaslata Miskolczy Barnabás által a Városliget környéke építése tárgyában beadott indítványra.

29. U. a. előterjesztése az 1902. évi vámbevétel eredményéről s a vámjuttalék megállapításáról.

30. A tanács előterjesztése a községi iskolaszékek s elemi iskolai tanitók részére kibocsátott utasítás módosítása tárgyában, a válás- és közoktatásügyi miniszterhez intézendő felirat tárgyában.

31. A tanács előterjesztése a polgári fiúiskolánál a párhuzamos osztályok fenntartása s az üresedésbe jött tanári állás betöltésére.

32. A tanács előterjesztése a női kereskedelmi tanfolyamnak az 1903—904. tanévre szervezése és engedélyezése iránt.

33. A tanács előterjesztése a váradvelencei legelőbirtokosság ellen a Baross-hidtól a felső vasuti hidig kihalított utvonalt kiírása iránt indítandó perre.

34. U. a. javaslata az Emke kávéház előtt kiülőhely engedélyezése iránt beadott kérvényre.

35. A tanács javaslata Friss Zsigmond által a város czimerének védjegy gyanánti használata engedélyezése iránt benyújtott kérvényre.

36. A tanács javaslata a deresdai közigazgatási kiállítás tanulmányozására a városi főmérnök kiküldetése tárgyában.

37. A tanács előterjesztése a légszesz felügyelő állás beszüntetése iránt.

38. A tanács előterjesztése Horváth János volt központi vámmellenőr vámjuttaléka ügyében.

39. A városi tanács beterjeszti Incze Lajos és tsa nvárad czéggel a honvéd huszárlaktanyában szükséges átalakításokra kötött szerződést.

40. A városi tanács beterjeszti Waldmann

Mór nagyvárad lakossal a Fekete Sas alatti 6. sz. bolt bérletére kötött szerződést.

41. A városi tanács beterjeszti Magyar Mojszi nagyvárad lakossal az újvárosi 99. sz. föld bérletére kötött szerződést.

42. A városi tanács beterjeszti Rácz Sándor nagyvárad lakossal a Szeles-korcsma bérletére megkötött szerződést.

43. A városi tanács beterjeszti Raffay Márton nagyvárad lakos köztervételi ügyében kelt szerződést.

44. A városi tanács beterjeszti Incze Lajos és társával a réti elemi iskola építésére vonatkozólag megkötött vállalati szerződést.

45. A városi tanács beterjeszti Zettel Gyula nagyvárad lakossal a Laporta-malom bérletére megkötött szerződést.

46. A városi tanács beterjeszti Kiss Károly nagyvárad lakossal a város részére szükséges közolaj szállítására vonatkozólag megkötött szerződést.

47. A városi tanács beterjeszti ugyanazzal a város részére szükséges gyertyaszállításra vonatkozólag megkötött szerződést.

48. A városi tanács beterjeszti Sarkady László nvárad lakossal a városi kerékgyártó munkálatokra kötött szerződést.

49. A városi tanács beterjeszti Havasi Zsigmond nagyvárad lakossal a városi mázólok munkálatokra kötött szerződést.

50. A városi tanács beterjeszti Fábrián József nagyvárad lakossal az asztalos munkálatokra vonatkozólag megkötött szerződést.

51. A városi tanács beterjeszti Fekete Márton nagyvárad lakossal a városi bádigos munkálatokra megkötött szerződést.

52. A városi tanács beterjeszti Tátray Sándorral a lakatos munkákra kötött szerződést.

53. A városi tanács beterjeszti Deutsch K. Ignácczal az üveges munkákra kötött szerződést.

54. A városi tanács beterjeszti Weisz Károlylyal a ruházati munkákra kötött szerződést.

55. A tanács előterjesztése Knapp Sándor és Incze Lajos földbérlet átruházás iránti kérvényére.

56. A tanács javaslata Lux Miklósné által a 4. sz. fatelep bérlete átruházása iránt beadott kérvényre.

57. A nyugdíjbizottság előterjesztése Havancsák Andrásné özvegyi nyugdíja folyóvá tétele iránt.

58. Mertz Antal kórházi biztos kérvénye fizetési előleg iránt.

59. Urbanovszky Lajos irodatiszt kérvénye fizetési előleg iránt.

60. Lukács Odön tanácsnok 2 havi szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

61. Fassie Sándor r. alkapitány kérvénye 3 havi szabadság engedélyezése iránt.

62. Giraud Arpád fogalmazó kérvénye 3 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

63. Mendelényi Béla fogalmazó kérvénye 6 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

64. Lakos Lajos városi levéltárnok 4 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatban nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1903. május hó 12-én.

Bordé Ferencz,

főjegyző.

UJDONSAGOK.

A püspöki kinevezés.

A félhivatalos *Magyar Nemzet* legutóbbi száma közli a már hetek óta köztudomásu dolgot, hogy a hivatalos lap »legközelebb« közölni fogja a két várad püspöki szék betöltésére vonatkozó kinevezéseket.

Mi voltunk az elsők a magyar sajtóban, akik mihelyst befejezést nyert a tárgyalás a Kuria és a kormány között, megirtuk e hirt. Amíg a hivatalos lap nem közli a legfelsőbb kinevezést, többet nem írhatunk felőle. »Leg-

közelebb megtörténik ez is, ennél többet ma sem jelezhetünk.

A Magyar Nemzetnek a lugosi püspökség betöltésére vonatkozó híre pedig abban a formában, hogy e kinevezés már szintén megtörtént — határozottan téves. Míg valamely beneficium jogilag és tényleg meg nem üreseedik, addig nem lehet szó sem az utód kinevezéséről. Ettől pedig, hogy t. i. a lugosi püspökség jogilag és tényleg megtüresedjék, még nagy idő választ el bennünket.

A nagyvárad-központi esperesi kerület gyűlése.

A rendes sablon felett magasan emelkedett ki az ideai kerületi gyűlés.

A tagok teljes számban jelentek meg s a hivatalos istentisztelet után élénk eszmecsere között indult meg a tárgyalás.

Élénk tetszést keltett Dr. *Vucskics* Gyula gondos tanulmánya a papi nyugdíjgyőről. E tekintetben a kerület érintkezésbe lép a többi kerületekkel is a nyugdíj-revizio megindítása céljából.

A kérdések kiterjednek a papok betegsége esetén szükséges segélyezésre, a nyugdíjjogosultság idejének megállapítására s a nyugdíj összegének olyan mértékű meghatározására, melyből egy elaggott munkaképtelen ember tisztességesen élhet.

A nyugdíjalap tőkájének kamataiból e fontos tételek könnyen megoldhatók lesznek, — de készek a kerület tagjai önkényes megadóztatásra is.

Szóba került a kántorok korpótlékja és nyugdíja is és e tekintetben is indítványt tett a kerület.

Gyűlés után *Dencs* János, th. kanonok, esperes-plébános házában szeretet-lakoma volt, melyen részt vett a központi papság csaknem teljes számban. Az ebéden ismételt felköszöntötték a szíves házigazdát, ki tiz esztendeje áll a kerület élén s vezeti annak ügyeit.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonal							
Nagyvárad áll.	7.38	9.50	—	—	4.44	—	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V.-Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34	
Féliczfürdő	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.51	

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonal							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3. —	5.34	7.20	9.53	
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00	
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—	
V.-Velenceze >	9.04	11.16	12.00	8.27	6.08	7.47	10.13	
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	8.45	6.24	8.05	10.30	
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.23	

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.50 perzig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Május 17. Szabómunkások majálisa a Karger-féle vendéglőben.

Május 23. Jogászmajális a Püspökfürdőben.

* Személyi hír. *Sábel* Kálmán nagyvárad kir. főügyész Aradra utazott az ottani fogház megvizsgálása végett.

* A villamos vasut ügye. A villamos áramszolgáltatás a villamos vasut részére, még mindig nem befejezett dolog a város és a közuti vasut között. Egy pontra még nem tudtak megegyezni. A város ugyanis csak az esetben

hajlandó a vasut részére szükséges áramszolgáltatáshoz újabb befektetéseket, illetve kibővítéseket eszközölni annak idején, ha a közuti vasut ezzel szemben az évi 300,000 kilowatt fogyasztáson felül még 100,000 kilowatt fogyasztást biztosít. Ezt a vasut nem akarja elfogadni. A főmérnök véleményt kért dr. *Hoór* Mór egyet. tanártól a kérdésre nézve; mivel még nem érkezett meg a válasz, a tanács nem terjeszti a holnapi közgyűlés elé a kérdést, hanem még e hónapban rendkívüli közgyűlést tart a törvényhatóság e tárgyban.

* *Kubelik* Ján magyar állampolgár lesz. A magyar föld, a magyar levegő, a magyar vendég-szeretet assimiláló erejéről erős bizonyosságot tesz az a hír, mely *Kubelik* Ján legutóbbi elhatározásáról beszél. Magyarra akar lenni! A szíve, a szerelme, a hite, a dicsősége ide köti a mi nemzetünkhöz. Ezt az érdekes nyilatkozatot *Kubelik* Ján *Puky* Gyula Hajdúmegye főispánja előtt tette. Ugyanis *Kubelik* Ján Széll Farkassal együtt látogatást tett *Puky* Gyula főispánnál. A beszélgetés folyamán *Kubelik* Ján kijelentette, hogy látogatásának az udvarias formákon kívül jelentős célja van. Minthogy magyar prófnó lesz a felesége s lelkének minden érzeménnyel rokonszenvezik a magyar nemzetel, az osztrák állampolgárságból való elbocsátatását fogja kérni és megszerzi a magyar honosságot. Egyben kérelmezni fogja, hogy Debreczen községi kötelekbe is felvegyék. A főispán örömeinek adott kifejezést *Kubelik* elhatározása felett és kérte a művészt, hogy ezt hivatalos formában jelentse be a törvényhatóság első tisztviselőjénél *Kovács* József polgármesternél. *Kubelik* Ján még mostani debreczeni időzése alatt be fogja jelenteni elhatározását *Kovács* József polgármesternél s a lehető legrövidebb idő alatt megszerzi a magyar állampolgárságot.

* Rendkívüli megyegyűlés. Biharvármegye törvényhatósági bizottsága május hó 20-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyet azon indokból tartott szükségesnek a főispán, hogy a vármegye törvényhatósága még kellő időben gondoskodjék a *Ludovika* akadémiánál és a hadapródiskolánál megtüresedő alapítványi helyek betöltéséről. Ezt az alkalmat akarja felhasználni a biharmegyei szabadelpárt, hogy az obstructio ellen nyilatkozzék. Az indítványt *Hegyesi* Márton nyújtotta be a törvényhatósághoz

* *Betörés a Torna-utcában.* A torna-utcai *Sonnenwirth*-féle házban levő *Rosenzweig* tulajdonát képező üzlethelyiségbe az elmúlt éjszaka 12 óra tájt két suhancz betört. Szerencsére a házbéliek felébredtek idejekorán és munkájokban megzavarták a tolvajokat, kik közül az egyik *Braun* Lajos gyulai illetőségű 16 éves csavargó cseléd kiugrott a boltajtón és futásban keresett menedéket. Ezt azonban *Rosenthal* Lipót kereskedő a rendőrszem segítségével elfogta. A másik, az elfogott bátyja, *Braun* József azonban megugrott. A tolvajok egy drb 20 kor. aranyat, néhány korona aprópénzt, egy doboz írótollat loptak. A lopott pénz megkerült, kivéve a 20 koronás aranyat, melyet *Braun* J. vitt magával. *Braun* Lajost a rendőrségre kísérték s kihallgatása után lecsukták.

* *Dunába ugrott nagyvárad leány.* Az újpesti kerületi kapitányságtól szomorú távirat érkezett tegnap, mely néhány szóban egész sötét tragédiát fejez ki, melyekből csak a részletek hiányzanak. *Tóth* Eszter nagyvárad származású cselédleány a Dunába ugrott és a szöke habok magukkal sodorták a leányt. A rendőrség azonnal értesítette az öngyilkos anyját, özv. *Tóth* Bálintnét, egy egyszerű, szegény öregasszonyt, kit teljesen lesújtott egyetlen támasztójának elveszte. Hogy mi birta a szegény leányt ily elhatározásra, nem tudni. Anyjának irt leveleiből sohasem voltak kivehetők ily sötét gondolatok.

* A Városliget környékének rendezése. *Miskolczy* Barna törvényhatósági bizottsági tag indítványt adott be Nagyvárad város törvényhatóságához, hogy mondja ki, miszerint a Városligethez vezető út mellett, valamint a liget körül levő telkeken csak villaszerű épületek emelését engedélyezze a városi tanács. A tanács mint állandó választmány foglalkozott az indítvánnyal s azt javasolja a közgyűlésnek, hogy az indítvány felett térjen napirendre, mert az említett területek nem elég nagyok villák építésére, továbbá nem lehet korlátozni a tulajdonosok jogát, hogy minő épület emeljenek. Kérjék fel azonban a tanácsot, hogy alkalomadtán barátságos uton hasson oda a telektulajdonosoknál, miszerint lehetőleg villaszerű házakat építsenek a liget környékén.

* Miniszteri biztos a keresk. iskolánál. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagyvárad felső kereskedelmi iskolánál a jövő hó folyamán tartandó érettségi vizsgálatokhoz a maga részéről miniszteri biztos minőségben *Kirchner* Béla központi szolkálatra beosztott felső kereskedelmi iskolai címzetes főigazgatót bizta meg.

* Az »*Uránia*« színház Nagyváradon. Az »*Uránia*« magyar tudományos színház vidéki osztálya jelenleg a Délvidéken tart előadásokat s onnan a Királyhágón tuli részre rándul át, az ottani nagyobb városokba. A körút programjába Nagyvárad is fel van véve. A színház vidéki osztályának vezetője tegnap azzal a kérelemmel fordult a nagyvárad színházi bizottsághoz, hogy mielőbb sziveskedjék választ adni a következő kérdésekre: 1. Szabad-e részükre a város? 2. Mikortól, meddig? 3. Előadásait a bizottság engedelmével megtarthatjuk-e a színházban, esetleg a nyári szinkörben? 4. Ha igen, mennyi a bér előadásonként? — A színház használatának engedélyezése nem a színházi bizottság, hanem a tanács hatáskörébe tartozik, miért is a megkeresést a bizottság alelnöke áttette a tanácshoz. — A szinkörrel nem lehet szó, mert az már régen — koporsóraktár.

* *Adomány a szegényeknek.* Özv. *Léderer* Dávidné nemrég elhunyt férje emlékére 300 koronát küldött a polgármester kezéhez a városi szegények részére, 300 koronát pedig a városi árvaház alapjára.

* *Szocialista bujtogatók Biharvármegyében.* A Tiszántul vasárnapi számában ezimben megjelent közleményre vonatkozólag arról értesít bennünket peczeszentmártoni leveleznk, hogy *Harangmező* községében egy volt erdőőr és a falusi kovács kérelmére hatóságilag engedélyezett szocialista gyűlést tartott vagy 10 faluból összeverődött román hallgatóság jelenlétében *Tánczer* Lipót nagyvárad bádigos iparos segéd. A gyűlés állást foglalt a civilizista fölemelés ellen és az általános földelosztás mellett. Pedig a premontrei prépostságnak *Almamező*, *Harangmező* és *Befia* községében csak erdőterülete van számottevő, mely ma hasznot nem hoz s az évről-évre folyton szaporodó terhek dacára is a Jászón székelő igazgató a lakoságnak semmi elfogadható kérelme elől el nem zárkózik, mind a három község potom áron kapott legelőt. De hát ezeknek már az egész kellene. Fogadd be a tót — ez áll a románokról is.

* Találtatott a Bécsi-bank szőlőjében egy bádogkeretes padlásszelelő ablak. Atvehető a rendőrség 4-ik számú szobájában.

* A tisztelt olvasóközönség figyelmét felhívjuk lapunk mai számában megjelent *Gaodické* A. osztálysorsjegy-gyűjtőde hirdetésére. 255.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Bob herczeg.
Csütörtök: Henschel fuvaros.

Bob herczeg — nyolczadszor. Megszakítás nélkül egymásután hét előadást ért a tegnappal *Bob herczeg* s ma szerdán este lesz az operett nyolczadik s egyelőre utolsó előadása.

A szezon vége. Még pár este s vége a színházi szezonnak. Megy Gyulára a szintársulat. Vasárnap este vagy hétfőn este lesz a búcsu-előadás. Az utolsó estéből egyet a jó-tékony, városi előadás fog lefoglalni. Szinre kerül egyik este a nagy sikerrel fölújított Henschel fuvaros is és talán még a Bob herczegre is fog jutni egy, esetleg két este is. Vasárnap délután valószínűleg a *Csepűrdögök* kerül színre új szereposztásban.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 281.

Pótbérlet 19 sz.

Ma szerdán, 1903. május 13-án:

BOB HERCZEG.

Operette.

SZEMÉLYEK:

A királynő — — — —	T. Pogány Janka
György herczeg, a fia (Bob herczeg) — — — —	Parlagi Kornélia
Victoria, herczegnő — — — —	Agnelly Irén
Lord Lancaster, gárda kapitány	Békefi Lajos
Pomponius, a herczeg nevelője	Bérczi Gyula
Hopmester — — — —	Szathmáry Árpád
Tom bátya — — — —	Perényi József
Plumpudding, borbély — —	Horvát Kálmán
Annie, Tom leánya — — — —	Haller Irma
Testőrhadnagy — — — —	Deésy Alfréd
Táncmester — — — —	Sziklai Miklós

HELYTARAK: Nagypáholy 7 frt. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Tamlászek, 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzések 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 6-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap csütörtökön, május 14-én:

Henschel fuvaros.

Szinmű.

MULATSÁG.

Jogászmajális.

Elegáns külsejű meghívót röpitett szét tegnap a m. kir. posta Nagyvárad uri házához, s a hol bekopogtatott, mindenütt szives fogadtatásra talált.

Egyik legfényesebben sikerülni szokott majálisra, a *jogászok* idei majálisára harangoz be e meghívó, melynek hírére sok érző szív dobban meg hevesen . . .

Hiszen oly kellemes emlékek fűzik a táncz mindkét nembeli kedvelőit az eddigi jogászmulatságokhoz, hogy a siker már a meghívó napvilágláttakor biztosítva van, ami nem is esoda, mert az iskolából kikerült leányok-

nak első hódító utja a . . . a *Jogászmajális*.

A kibocsátott meghívó a következő:

Meghívó. A Nagyvárad Kir. Kath. Jogakadémia 13-as bizottsága a »Jogakadémia Hallgatói Segélyező Egyesület« javára f. évi május hó 23-án, (szombaton) a Szt. László (Püspök)-fürdő összes helyiségeiben *sátrkörű majális* rendez, amelyre kívül czimzettet és b. családját tisztelettel meghívja. Táncz kezdete 7 órakor. Belépti díj személyenkint 2 korona.

Rendezőség: Alliquander Odön, Cseresznyés Jenő, Fényes Odön, Frank Géza, Frank József, Géczy Imre, Heringh Sándor, Medvigy Mihály, Morvay Zsigmond, Nesztor József, Podbraczký Ferencz, Sipos Ernő, Szolcsányi Béla.

NYILTTER.

Szabott árak!

China - ezüst

gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett, 1903. évi mintákban dusan felszerelt raktárát, u. m. étszerek, asztalterítékek, gyertya- és karos gyertyatartók, tálczák, asztal- és gyümölcsállványok, disztárgyak művészies kivitelben. Nászajándékok verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéházberendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és francia china-ezüst GYÜRÜK egyedüli elárusítója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

TAVIRATOK.

Széll a királynál.

Budapest, május 12. A király ma délelőtt Széll Kálmán miniszterelnököt hosszabb magánkihallgatáson fogadta. (M. T. I.)

A Duna-ünnepély.

Budapest, május 12. (Saját tud. táv.) Fényes, nagy arányu ünnepség folyik le holnap a fővárosi Duna-soron. Az egész ország és a külföld figyelme ide fordul. Mint táviratilag jelentik, az ünnepet holnap reggel okvetlenül megnyitják.

A helyzetről.

Budapest, máj. 12. (Saj. tud. táv.) A Neue Freie Presse a király Budapestre utazása alkalmából a politikai helyzetről érdekes képet rajzol. A Presse szerint a kormánypárt a budget provizorium azonnali megszavazását is követelheti az ellenzékétől s ezután a házat okvetlenül fel fogják osztatni. Pedig a szabadelpvüpart-

nak nem lehetnek kedvező kilátásai az új választások esetén, mert a katonai javaslatok a nép körében általános ellentállást keltettek, de más kibontakozás mégis alig képzelhető.

Macedon forradalom.

Konstantinápoly, máj. 12. (Saj. tud. t.) A miniszterelnök nyilatkozata a szaloniki eseményekre vonatkozóan úgy a Yildiz kioszkban, mint a Portán nagy megnyugvást keltett.

Tüntetés a diákkongresszuson.

Budapest, május 12. (Saját tud. táv.) Az országos diákkongresszus mai ülésén *Balogh* egyetemi tanár elnöklésével éppen a *Diák-asztal* tárgyában vitatkoztak, mikor megjelentek a karzaton a debreczeni jogakadémia küldöttei. Erre viharos tüntetést rendeztek a debreczeniek mellett. A zajban az elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni s ekkor a karzaton az ifjuság a Kossuth-nótát kezdte énekelni. Erre *Balogh* János elnök egyetemi tanár kiűritette a karzatot, a budapesti, kolozsvári és pozsonyi küldötségek maradtak. Zárt ülésen a diák sajtóról tárgyaltak ezután, de ismét követelték, hogy a debreczeniek indítványa értelmében szavazzanak bizalmat a függetlenség pártjának, de ez indítványt a többség elvetette. Elhatározták ezután, hogy a Kolozsváron megjelenő egyetemi újságot országos diák lapnak elfogadják a kongresszus.

Eötvös-lakoma.

Budapest, május 12. (Saj. tud. táv.) Eötvös Károly tiszteletére ma tartották meg a már régen tervezett ünneplő lakomát. Rengeteg ember gyűlt össze Eötvös Károly ünneplésére. Több ezer egyetemi hallgató, valamint jelen volt *Kossuth* Eerencz is. Az ünnepi lakomán számos, tartalmas pohárköszöntő hangzott el.

Letartóztatott horvát izgatók.

Budapest, máj. 12. (Saját tud. táv.) *Jenevics* Nepomuk János plébánost és *Susster* János káplánt hazaáruló iratok terjesztéséért, ugyszintén *Sziterina* ügyvédet államellenes izgatásokért *Sziszeken* letartóztatták.

A szenátusi választások.

Madrid, május 12. A szenátusi választásoknak a legutóbbi jelentések szerint a következő eredménye volt: Megválasztottak 106 konzervatívot, 47 liberalistát, 5 tetuanistát 3 demokratát, egy regionalistát, 2 köztársaságít, 5 függetlent, egy karlistát és 4 fispapot. (M. T. I.)

000	REGÉNY CSARNOK.	000
000		000

Tűzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik.

257

A csöcseléknek aztán majd Sagloba mutatta meg a menlevelet, majd Wolodyjovskij a kardja pengéjét, s nem egy hullát hagytak magok mögött. Néha csak a Burlaj kitűnő lovai mentették meg őket a komoly veszedelemből

és az utazás, mely olyan szerencsésen indult, napról-napra kinosabb lett.

Helena, habár nagy volt a lelke ereje, a sok álmatlan éjszakától és a folytonos aggodalomtól kifáradt és megbetegedett, s most már valóban olyan volt, mint valami rabszolganő, akit akarata ellenére hurczolnak a gyűlölt ellenség sátrába. Sagloba folyton új terveket kovácsolt, melyeket Wolodyjovski rendszeren elvetett. Mindketten vigasztalták, ahogy ugyan tudták, a hercegnőt.

— Csak ezen a csuf hangyabolyon átjussunk és Sbarast elérjük, mielőtt Chmielnickij a tatárokkal előzőlni a vidéket! — szölt a kis lovag.

Arról értesültek ugyanis utközből, hogy a fővezérek ott gyűlnek össze, hogy megvédjék a várost. Ide igyekeztek tehát, mert bizton remélték, hogy Jeremiás herceg is csatlakozik seregével a vezérekhez, különösen azért, mert embereinek nagy része már régóta Sbarasban volt. Eljutottak már egész Ploskirowig. A nagy sokadalom az országúton ritkulni kezdett, mert innen tíz mérföldnyire már a királyi csapatok táboroztak.

A kozák csapatok nem mertek tovább előre nyomulni, hanem inkább a biztos távolban várták egyoldalról Burlajt a másik oldalról pedig Chmielnickij.

— Még tíz mérföld! Már csak tíz mérföld! — mondogatta Sagloba. Ha eljutunk az első ezredhez, akkor Sbarasba is biztosan elérünk!

Wolodyjovski azonban elhatározta, hogy Ploskirowban új lovakat vásárolnak, mert a Babban vásároltak már tönkrementek, a Burlajtól kapottakat pedig a végső szükség eseteére kellett tartogatni. Ez az elővigyázat szükséges volt, mert mindjebban terjedt a hír, hogy Chmielnickij már Konstantinow alatt van és a khán is jön teljes hadseregével Pilawice felől.

— Maradjunk itt a hercegnővel a város előtt, jobb, ha nem mutatjuk odabent magunkat, szölt a kis lovag Saglobához, mikor a várostól körülbelül két kilométernyire egy elhagyott kis házikóhoz értek. — Te pedig menj és tudd meg a polároktól, hogy kaphatunk-e lovakat pénzért vagy cserébe. Már este van, de egész éjjel lovagolnunk kell.

— Mindjárt visszajövök! — szölt Sagloba és belovagolt a városba.

Wolodyjovski azután megparancsolta Rzendziannak, hogy ereszsze meg a lovakon a hevedert, hadd jussanak lélekzethez a szegény párák; ő maga pedig a hercegnőt a szobába vezette s megkérte, hogy gyék egy kis bort és azután fekdüdjék le.

— Szeretnék az éjjel tíz mérföldnyi utat tenni, így szölt a kis lovag, akkor azután kipi-henhetjük magunkat.

Alig hozta azonban be Wolodyjovski a boros tömlőt és az elemóziás tarisnyát, lödöbögés hangzott az ajtó előtt. Kitekintett az ablakon.

— Sagloba már visszajött. Ugy látszik, nem kapott lovat.

Ebben a pillanatban felpattan az ajtó. A küszöbön Sagloba állott, sápadtan, verejtékes arccal, lihegve.

— Lóra! — kiáltotta.

Mihály mint tapasztalt katona nem töltötte az időt haszontalan kérdezősködés el. A borosfiaskót és a tarisnyát eldobva, megragadta a hercegnőt, az udvarra vezette és nyeregbe ültette. Még egyszer megvizsgálta a szerszámot, azután kiadta a parancsot.

— Lóra!

A patkók csattogtak, a lovasok és lovak mint a kísértetek tűntek el csakhamar a sötétben.

Szó nélkül vágattak előre és csak mintegy mérföldnyire Ploskirowtól, mikor a hold feljött előt a teljes sötétségben minden üldözés elől biztosságban voltak már, akkor ugratott Wolodyjovski Sagloba mellé.

— Mi történt?

— Várj, Mihály, várj! alig tudok lélegzeni, a lábaim pedig majd megkövesedtek az ijedségtől!

— De hát mit láttál? Beszélj!

— Az ördögöt magát, mondhatom. Az ör-

dögöt vagy valami sárkányt, amelyiknek a feje azonnal újra kinő, ha leütötték.

— Beszélj érthetően!

— Bohunt láttam.

— Részeg vagy?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

Budapest, május 12.

Buza októberre	—	—	—	7.86
Buza áprilisra	—	—	—	7.88
Tengeri	—	—	—	6.26
Rozs okt.	—	—	—	6.80
Zab ápr.	—	—	—	5.90
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	11.90

Értéktőzsde

Budapest, május 12.

Osztrák hitel	—	—	—	688.50
Magyar hitel	—	—	—	749.50
Allamvasut	—	—	—	694.—
Rimamurányi	—	—	—	488.—
Magyar jelzálog	—	—	—	585.25
Salgótarjáni	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. május 12-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	12.25
Magyar koronajárdék	—	—	—	92.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	—	—	—	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	—	—	—	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	99.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—
Horváth szlavonföldterhermentési kötvény	—	—	—	99.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	203.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	158.—
Osztrák járdék papirban	—	—	—	100.50
Osztrák járdék papirban	—	—	—	100.50
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	121.50
Osztrák korona járdék	—	—	—	101.—
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	154.—
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	16.35
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	729.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	684.50
Párisi vista	—	—	—	95.20
29 frankos arany (Napoleon'dor)	—	—	—	19.06
Németbirodalmi márka	—	—	—	117.05
Londoni vista	—	—	—	259.75
20 márkás arany	—	—	—	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Fontos az érdekelteknek tudni,
hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,

addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERŰ-VIZ.

Mint kitűnő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó. Amellett könnyen bevehető, mert íze nem émelygős, sós, hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél **KOMÁROMBAN,** üvege 60 fillér.

Minőségileg kértik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel s beszerzésnél határozottan SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben. 238

— **Export Amerika és Angolországba.** —

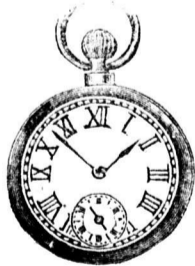
Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418.

Első és legnagyobb órajavitó műhely.

ÓRA-, ÉKSZER- és LÁTSZER-ÜZLET!

Nálam már

nem kell reklám,

hisz minden ember jól tudja, hogy a

színház oldala mellett

Kepes Márton

első és legnagyobb órajavitó műhelye a legelőnyösebb.

Minden órát kivétel nélkül

szigoru egy évi jótállás mellett

javitok meg.

Kérem az én műhelyemet nem összehasonlítani más reklám-üzletekkel.

Szőlőgazdasághoz Raffia (szőlőkötő-fonál), rézgálicz, kénpor, ojtópamut a legolcsóbb árban.

ÉRTESÍTÉS Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor-, ásványvíz, vadas- és lisztkereskedéséből
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
(Dr. Grosz-ház)
a Széchenyi szállodával szemben.
Városi és vidéki telefon 251. sz.

Igen tisztelt vevőinknek szives tudomására adjuk, hogy a néha **Jakab Imre-féle B.-Püspöki termései** borait megvettük s azokat az alábbi jegyzett árakban árusítjuk:

Jakab-féle (Bakator 1870. évi 1 l. 80 kr.
(Muskotály 1870. évi 1 l. 80 kr.
Körösvölgyi 1900. saját termés 1 l. 40 kr.
Rislingi 1901. évi saját termés 1 l. 36 kr.
Körösvölgyi 1902. saját termés 1 l. 80 kr.)

Vidékre és a kik a fogyasztási adóra kiegyeztek, literenkint 8 krajczárral kevesebbet fizetnek.

Nagy választék mindennemű **csukorkák és csokoládékban.**

Helybeli megrendelések házhoz, vidéki megrendeléseket pedig a helybeli állomáshoz díjtalanul kiszállítjuk.

Tisztelettel

117

SZABÓ és HAJNAL.

Egyedüli lerakata (Olasziban) a hírneves Weyrauch Chr. és Tsától spirítusz szobapadló-lacknak kilója 1 frt.

TÖRLESZTÉSES

jelzálog-kölcsönöket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45

és 50 évi visszafizetésre fél éves részletekben, melyekben a kamat és a tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad, esetleg drága kamatozású kölcsönöket convertál a

polgári takarékpénztár részvénytársaság
NAGYVÁRAD.

256

MAGYAR OSZTÁLY-

SORSJEGYEK

Az első osztályu eredeti sorsjegyek árai: Egész a 12 korona, fél a 6 korona, negyed a 3 korona és nyolczad 1 1/2 korona. A következő sorsjáték 6 osztályában a kibocsátott 110,000 sorsjegyből 55,000, vagyis az összes sorsjegyek fele

14 millió és 459,000 koronával

Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság, BUDAPESTEN, Gizella-tér 1 (Haas-palota).

NAGYVÁRADON ÉS VIDÉKÉN EDDIG ÖT NAGY ÉS SZÁMOS KISEBB NYEREMÉNYT FIZETTÜNK KI.

263

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán
A polgári jótékony czélokra szánt

XXXV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.397 nyereményt tartalmaz készpénzben 506.880 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottóvédék kezkesedik.

A huzás visszavonhatlanul 1903. évi június hó 18-án fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirtda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

280

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottóvédéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Első nagyváradai zálogház.

NAGYVÁRAD, KOSSUTH-UTCZA 6. szám.

Pénzkölcsön 8°-ra.

Értékpapírokra és sorsjegyekre 8°-ra a legmagasabb előleget ad.

Már zálogban levő sorsjegyeket, vagy értékpapírokat kiváltunk és olcsóbb kamatra magasabb kölcsönt adunk és kivá-natra napi árfolyamban azokat meg is vesszük.

Mindennemű ékszerekre, ipari és árucikkre a legkisebb összegtől a legmagasabbig legsolidabb feltételek mellett nyújt kölcsönt.

Visszafizetéseket a legkisebb részlettörlesztések mellett elfogadunk; ugyszintén vidéki megbízásokat is elfogadunk s azokat pontosan elintézzük.

Értékpapírok, sorsjegyek és ékszerek nagy tételeinél a legmesszebb menő kedvezmény biztosítottatik.

Mindennemű ékszerek, arany láncok, arany órák, (különlegességek) gyűrűk s az ékszer szakba vágó mindenféle czikkek legolcsóbb bevásárlási forrása.

Diskrét kölcsön ügyletek elintézésére a kapu alatti külön bejáratnál külön terem áll rendelkezésre.

273.

Tisztelettel:

ELSŐ NAGYVÁRADI ZÁLOGHÁZ TULAJDONOSA:

KLEIN M. és FIA,

Nagyvárad, Kossuth-utca 6. szám.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

A LEGTÖBB FŐNYEREMÉNYT

nálunk vásárolt sorsjegyeken nyerték.
SORSJEGY-VEVŐKNEK a lebonyolítás tekintetében a legmesszebbmenő biztonságot nyújtjuk.

Huzás már f. é.

május 22. és 23-án.

készpénzben sorsoltatik ki a sorsjegy-tulajdonosok javára. Nyereményeket bármily összegben — még es-dékesség előtt is — titoktartás mellett jutalékmentesen fizetünk ki. — **HIVATALOS** nyereményjegyzékeket pontosan küldünk. — **Eredeti játéktervet** minden sorsjegyhez mellékelünk. Ajánlatos a megrendeléseket mi-előbb hozzánk juttatni, mert sorsjegy készletünket a nagy kereslet előreláthatólag rövidesen kimeríti.

A
XII-ik magy. kir. szab. osztálysorsjáték
nyereményeinek sorozata

110.000 sorsj. 55.000 nyerem.
Minden második sorsjegy nyer.
Legnagyobb nyeremény esetleg

1 millió kor.

A nyeremények készpénzben fizettetnek ki.		Korona.
1 jutalom		600000
1 nyer. á		400000
1		200000
2		100000
1		90000
2		80000
1		70000
2		60000
1		50000
1		40000
5		30000
3		25000
8		20000
8		15000
36		10000
67		5000
3		3000
437		2000
803		1000
1528		500
140		300
34450		200
4850		170
4850		130
100		100
4350		80
3350		40
55000	nyer. és jut. összegben	14,459.000

Felhívás

a XII-ik

m. kir. szab. Osztálysorsjátékhoz.

Az I. osztály huzása már

1903. évi május hó 22. és 23-án lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek ára:

egy egész egy fél egy negyed egy nyolcad

12 kor. 6 kor. 3 kor. 1 kor. 50 fill.

Az eredeti sorsjegyek szétküldése utánvét vagy az összeg előzetes megfizetése ellenében történik. A legkényelmesebb és legolcsóbb a postautalványon való rendelés. Minden megrendeléshez csatolom a hivatalos játéktervet. A hivatalos nyereményjegyzéket azonnal a huzás után küldöm szét. Befizetési lapokat a pénzüsszegek díjmentes átutalhatása céljából ingyen bocsátok ügyfeleimnek rendelkezésére.

Becsés megrendelését szíveskedjek mihamarább hozzám juttatni.

GAEDICKE A.

Magyarország legnagyobb szerencsegyűjtője.

BUDAPEST,

IV., Kossuth Lajos-utca 11. sz.

Gaedicke szerencséje

óriási!

A következő főnyereményeket fizetem ki eddigelé b. ügyfeleimnek:

600000	korona	62551.	sz.
400000		33464.	
400000		11119.	
400000		28916.	
100000		42758.	
100000		49878.	
100000		87991.	
70000		60912.	
60000		17357.	
60000		78863.	
60000		82528.	
60000		97263.	
30000		6920.	
30000		38691.	
30000		90664.	
25000		23481.	
25000		30049.	
20000		28950.	
20000		33402.	
20000		35862.	
20000		44410.	
20000		60781.	
20000		78848.	
20000		88974.	
15000		57734.	
15000		77950.	
15000		82506.	
24	á	10000 K	= 240000
46	á	5000 K	= 230000
292	á	2000 K	= 584000
599	á	1000 K	= 599000
183	á	500 K	= 441500

Szent László Püspök-fürdő

Nagyvárad mellett.

Kitünő közlekedés Nagyváradtól, vasuton fél, kocsin mintegy háromnegyed óra alatt elérhető. Váradról a nap minden órájában közlekedik vonat, mely egész a fürdőtelepig visz.

A kitünő gyógyerejű 45 C° természetes héviz javalva van: Izomcsuznál (subacut) és idült ízületi gyulladásoknál, továbbá az ezek után visszamaradt ízületi merevségeknél. Csontgyulladás, csontthartyagyulladás és csonttörések kapcsán fellépett fájdalmak és merevségeknél. In-hüvelygyulladásnál, különféle reumatikus alapon keletkezett idegbajoknál, idegzsábák, ágyékzsábák (Ischias).

Különböző bőrbántalmaknál s végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, méh és méhkörüli lobok és izzadmányoknál. Belsőleg: heveny és idült gyomor-, bélbántalmaknál, májbajok, vesekövek és hólyagbántalmaknál.

Mint klimatikus gyógyhely kiválóan alkalmas lábadozók (reconvalescensek) részére, továbbá táplálkozási zavarokban szenvedőknek: vérszegénység (sápkór), következményes fejfájás és görvélykór eseteiben.

Állandó fürdőorvos:

Dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámú szobák napi ára 1.20 koronától 7 koronáig váltakozik.

Éttermek, gyógyterem, zene- és olvasó-terem, zongora és tekeasztal. Árnyékos, kellemes park, fedett sétahelyek. Gyermek-játszóhelyek. Lawn-tennis pályák. Sétautak. Kirándulások a közeli erdős hegyekre.

Öt tükörfürdő,
család- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve.

Kitünő zenekar. Posta, távirat és telefon állomás.

Villanyos világítás.

A püspökségi javak felügyelősége ez évadtól a fürdőt házilag kezelteti.

Prospectust kívánatra küld:

az uradalmi fürdőgondnokság.